

Sygn. akt I CZ 148/17

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J.K., M.K. i N.N

przeciwko M.S.M. "N"

w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 19 stycznia 2018 r.,

zażalenia powodów na postanowienie Sądu Okręgowego

w W. z dnia 12 października 2017 r., sygn. akt IV Ca .../16,

oddala zażalenie i odstępuje od obciążenia powodów kosztami postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. postanowienie z dnia 12 października 2017 r. odrzucił skargę kasacyjną powodów od wyroku tego Sądu z dnia 8 lutego 2017 r., jako niedopuszczalną.

W zażaleniu na to postanowienie strona powodowa wniosła o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Ograniczenia dopuszczalności skargi kasacyjnej dokonywane są ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia (*ratio valoris*), bądź rodzaj sprawy (*ratio materiae*). Z tych względów, wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia jest wymogiem formalnym skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 3 k.p.c.). Prawidłowość wypełnienia tego obowiązku podlega kontroli sądu drugiej instancji i Sądu Najwyższego, które mogą weryfikować prawidłowość wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia na podstawie akt sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, OSNC 2004, nr 1, poz. 11). Sprawdzenie to jest niezbędne w szczególności wówczas, gdy z okoliczności sprawy wynika, że skarżący dokonał zawyżenia wskazanej wartości w celu obejścia przepisów procesowych, instrumentalnie zmierzając do przekroczenia progu wyznaczającego dopuszczalność skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZ 89/06, niepubl.). Zakres sprawdzenia ogranicza się do badania, czy strona prawidłowo podała wartość tej części przedmiotu sporu, która odpowiada zakresowi zaskarżenia kasacyjnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2015 r., V CZ 2/15, niepubl.).

Zasadą jest, że wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną nie może przewyższać wartości przedmiotu sporu, ani wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym, a wyjątki od niej dotyczą rozszerzenia powództwa oraz zasądzenia ponad żądanie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2002 r., II UZ 11/02, OSNP-wkł. 2002, nr 17, poz. 7). Dla określenia wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego przyjmować należy wartość przedmiotu podlegającego rzeczywistemu rozpoznaniu i rozstrzygnięciu, determinowanego żądaniem pozwu i indywidualnym interesem

majątkowym osoby dochodzącej udzielenia ochrony prawnej w postępowaniu kasacyjnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2013 r. IV CSK 719/12, niepubl.).

Szczególne znaczenie ma ustalenie prawidłowej wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach, których występuje współuczestnictwo procesowe. W judykaturze i piśmiennictwie zgodnie przyjmuje się, że sumowanie wartości przedmiotu zaskarżenia dotyczy tylko współuczestnictwa materialnego, będącego współuczestnictwem jednolitym, to jest takiego, w którym czynności procesowe współuczestnika jednolitego są skuteczne także wobec pozostałych, a wynik rozstrzygnięcia dla każdego musi być ten sam (art. 73 § 2 k.p.c.). Z natury rzeczy dotyczy ono także współuczestnictwa koniecznego. W pozostałych wypadkach wartość taka w odniesieniu do każdego współuczestnika ustalana jest samodzielnie. Stanowisko takie prezentowane jest m.in. w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2000 r., I CZ 48/00, z dnia 8 lutego 2001 r., IV CKN 1934/00, z dnia 25 lutego 2004 r., II CK 489/02, z dnia 10 maja 2006 r., III CZ 24/06, z dnia 9 listopada 2011 r., V CSK 54/11, z dnia 4 kwietnia 2014 r., I CSK 396/13.

W sprawie, pełnomocnik powodów wezwany do wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia co do roszczeń każdego z powodów wskazał, że wynosi ona w części dotyczącej J.K. 30.280 zł, M.M. 30.280 zł i N.N 20.186 zł. (k. 312).

Nie ulega wątpliwości, że po stronie powodów występuje współuczestnictwo materialne oparte na tym samym zespole okoliczności faktycznych i tym samym przepisie prawa uzasadniającym żądanie (art. 72 § 1 pkt 1 *in fine* k.p.c.). Nie ma ono cech odpowiadających współuczestnictwu jednolitemu lub koniecznemu. Dlatego na etapie postępowania kasacyjnego nie miała zastosowania zasada - obowiązująca przy określeniu wartości przedmiotu sporu w pozwie oraz wartości przedmiotu zaskarżenia w apelacji przy istnieniu współuczestnictwa materialnego - że wartością przedmiotu sporu oraz wartością przedmiotu zaskarżenia była suma wszystkich roszczeń dochodzonych przez stronę powodową.

Dla oceny dopuszczalności skargi kasacyjnej, zważywszy na wymaganą wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 k.p.c.), należy uwzględnić wartość

roszczeń dochodzonego przez każdego z powodów oddzielnie, chociażby pomiędzy nimi zachodziło współuczestnictwo materialne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 1997 r., I PKN 65/96, OSNAPiUS 1997, nr 17, poz. 317, orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 1997 r., I CKN 31/97, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 1997 r., I PKN 61/97, OSNP 1998, nr 1, poz. 16, uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2001 r., IV CZ 90/06, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2007 r., I CZ 91/07, niepubl. oraz uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2008 r., III CZP 111/07, Mon. Prawn. z 2009 r. nr 3, str. 151).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zwrócono uwagę na to, że na etapie postępowania kasacyjnego skutki procesowe współuczestnictwa materialnego, które nie ma charakteru współuczestnictwa jednolitego bądź koniecznego, zbliżone są do współuczestnictwa formalnego. Na tym etapie postępowania każdy ze współuczestników materialnych ma własne gravamen w zaskarżeniu prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji. Dlatego o dopuszczalności skargi kasacyjnej wniesionej przez powodów nie mogła decydować podana w tej skardze wartość przedmiotu zaskarżenia w łącznej kwocie 80.746,00 zł, lecz wartość zaskarżenia przy uwzględnieniu wartości roszczeń dochodzonych przez każdego z powodów oddzielnie. Skoro wartość przedmiotu zaskarżenia w stosunku do każdego z powodów była niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych zatem, zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna była niedopuszczalna i podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c.

W konsekwencji, zażalenie jako bezzasadne podlegało oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. art. 394¹ § 3 k.p.c.

jw

a.ł